

**JEAN CHEVALIER I ALAIN GHEERBRANT, «Olivera»,
dins *Diccionari dels símbols*. (Traducció: TNC)**

Arbre d'una grandíssima riquesa simbòlica: pau, fecunditat, purificació, força, victòria i recompensa.

A Grècia, estava consagrada a Atenes i la primera olivera, nascuda d'una disputa d'Atena amb Posidó, es conservava com un tresor darrere de l'Erechteion. El que encara es pot veure avui en dia darrere de l'Acropoli sembla que són els seus rebrots. Participa dels valors simbòlics atribuïts a Atena, de la qual és l'arbre sagrat.

Les oliveres creixien en abundància a la plana de l'Eleusis. Estaven protegides i aquells que les malmetien eren duts davant de la justícia. Són com divinitats a l'himne homèric a Demèter, que introdueix precisament a les iniciacions eleusínies.¹

---

¹ Celebracions rituals gregues en honor de Demèter consagrades al record del mite del rapte de la seva filla Persèfone per Hades i de l'ensenyament que la deessa donà, a Eleusis, a Triptòlem.

L'esplendor dels misteris data del s VII aC. Hom els celebrava pròpiament a la tardor (grans eleusínies), però n'hi havia també una preparació —de caire

A tots els països europeus i orientals, revesteix significacions semblants. A Roma, estava consagrada a Júpiter i a Minerva.

Segons una llegenda xinesa, la fusta d'olivera neutralitzaria algunes pocions i verins: cosa que li confereix un valor tutelar.

Al Japó, simbolitza l'amabilitat, així com l'èxit en els estudis i les empreses civils o guerreres: arbre de la victòria.

A les tradicions jueva i cristiana, l'olivera és símbol de pau: el colom du una branca d'olivera a Noè en acabar el diluvi. La creu de Crist, segons una vella llegenda, estava feta d'olivera i cedre. Així mateix, en el llenguatge de l'Edat Mitjana, és un símbol de l'or i de l'amor. *Si a la teva porta hi puc veure fusta d'olivera daurada, t'anomenaré a l'instant temple de Déu*, escriu Angelus Silesius inspirant-se en la descripció del Temple de Salomó.

---

catàrtic i amb un ritu solemne d'iniciació— a la primavera (petites eleusínies). El rapte de Persèfone, la recerca que en féu la seva mare i el pacte final amb Hades (la jove passaria sis mesos amb Hades i sis més amb Demèter) comportaven simbolitzacions de mort-resurrecció i d'immortalitat, bé que originàriament tenien un significat simplement agrari. Processons, banys sacres i dejunis, com també sacrificis i jocs atlètics, precedien les representacions sagrades del mite, centre de les festes de la tardor.

A l'Islam, l'olivera és l'arbre *central*, l'eix del món, símbol de *l'Home universal*, del Profeta. *L'arbre beneït* està associat a la Llum, perquè l'oli d'oliva alimenta les llànties.

Semblantment, a l'esoterisme ismaelià, *l'olivera al cim del Sinaí* és una figura de l'Imam: és alhora l'eix, l'Home universal i la font de la Llum.

Es diu de l'olivera, considerada com l'arbre sagrat, que un dels noms de Déu o algun altre mot sagrat es troba escrit a cadascuna de les seves fulles; i la baraka del seu oli pot ser tan forta que es pot fer créixer la quantitat d'oli d'ella mateixa i esdevenir perillosa. En algunes tribus, els homes beuen oli d'oliva per augmentar el seu poder de procreació (WESR, 107).

L'admirable verset corànic de la Llum (24, 35) compara la Llum de Déu a un nínxol on es troba una llàntia, la llàntia en un vas, el vas com un astre de gran esclat; aquesta té la seva llum d'un arbre beneït, l'olivera —ni d'est ni d'oest— l'oli de la qual il·lumina, o gairebé, sense que el foc ni la toqui.

Una altra interpretació del símbol de l'olivera identifica aquest *arbre beneït* amb Abraham, i amb la seva

hospitalitat, que es mantindrà fins al Dia de la Resurrecció (HAYI, 285, 294). L'arbre abrahàmic dels benaurats, del qual parla el hadîth següent, també seria l'olivera. L'olivera simbolitza en definitiva el Paradís dels escollits.